

Un anacronisme

Si dius que defensar
la llengua catalana
és fer independentisme,
estàs dient també que
només la independència
pot salvar la llengua.

VICENÇ
VILLATORO

Fa uns dies, diverses entitats i alguns partits polítics i mitjans de comunicació convocaven una manifestació a Barcelona dient, entre altres coses, que era contra “les polítiques lingüístiques de l’independentisme”, sobretot en l’àmbit de l’escola. La frase, literal, tot i que acompanyada d’altres eslògans, conté un error de cronologia, un anacronisme flagrant, que la converteix en absolutament falsa. I no és un anacronisme menor, sinó, al meu parer, del tot significatiu, que qui coneix mínimament la realitat catalana detecta a la primera. Potser per això la manifestació no va ser un èxit, per dir-ho d’una manera suau.

Les polítiques lingüístiques, sobretot pel que fa a l’escola, que són vigents a Catalunya i que podríem resumir d’una manera esquemàtica com l’opció per la immersió lingüística, no són polítiques independentistes. Es van dissenyar i aprovar molts anys abans del que hem anomenat el procés. Concretament, les van promoure en el seu moment els governs del president Pujol —que mai no es van proclamar independentistes—, amb el suport de molt diversos partits catalans que tampoc s’hi han proclamat mai, i amb l’aval tècnic i pedagògic de personalitats molt variades, que tampoc no es poden qualificar de necessàriament independentistes. I aquestes polítiques, dissenyades en el marc de l’autonomia i dins de les competències que l’autonomia atorgava a la Generalitat, van ser mantingudes per governs successius, entre ells els governs tripartits d’esquerres, amb presidents de la Generalitat que s’han manifestat molt legítimament contraris a la independència. Certament, els governs ja explícitament independentistes han heretat i assumit aquestes polítiques, però no se les han inventat ara dins d’una onada de mesures per a la independència. No són, per tant, les polítiques independentistes.

L’anacronisme de la frase és significatiu, perquè remet a la intenció amb què aquestes polítiques van ser creades, i, per tant, també a la intenció dels qui les combaten. Quan fa trenta o quaranta anys es van posar en pràctica aquestes polítiques el seu objectiu no era la independència de Catalunya. Això, llavors, no estava ni en el catàleg. L’objectiu era la supervivència i la normalització del català. Per tant, hi podien estar a favor tots els qui estaven a favor de la supervivència i la normalització del català, fossin o no fossin independentistes. Certament, la major part dels independentistes —no necessàriament tots— estan a favor de la normalització del català. Però també hi estan a favor, i hi van estar a favor llavors, persones i sectors que no són independentistes, però que comparteixen aquest objectiu de salvar la llengua. Si algun qualificatiu polític se’ls

pot donar, en aquest àmbit, no és el d’independentistes, sinó el de catalanistes. I amb el pas del temps, si alguna crítica pràctica i tècnica es pot fer a aquestes polítiques des de la perspectiva de la defensa de la llengua, des de la perspectiva, doncs, del catalanisme, és que no han tingut l’eficàcia esperada, potser perquè no s’han arribat a dur a terme mai en tota la seva plenitud.

Llavors, si les polítiques lingüístiques a les quals ens referim no són independentistes, sinó que són transversals a tot el catalanisme, independentista o no, contra què s’estan manifestant els que les combaten? Diuen, i els convé dir, que contra l’independentisme. Però si les mesures són transversals a tot el catalanisme, de fet s’estan manifestant contra tot aquest catalanisme. Si l’objectiu de les polítiques no era la independència, sinó la normalització i la supervivència del català, el que es vol combatre com a concepte és la normalització i la supervivència del català. La frase no era un error ingenu. Era més aviat una forma interessada de camuflatge. Dir una cosa per altra. Absolutament contraproduent per als convocants, d’altra banda. Perquè si són ells els qui identifiquen defensa de la supervivència del català amb independentisme, estan donant la raó als qui diuen des de l’altra banda que només la independència podrà garantir la supervivència del català, mentre Espanya mantingui aquesta concepció constitucionalment consagrada de supremacia del castellà, la idea de l’Espanya castellana. Sense voler, els qui feien aquesta convocatòria de Barcelona en termes de manifestació contra “les polítiques lingüístiques de l’independentisme”, estaven donant la raó al títol d’aquell antic i recordat manifest de la revista *Els Marges*: “Una nació sense estat, un poble sense llengua”.

Periodista